

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie X. Y. - sędziego Sądu Rejonowego w G. w stanie spoczynku
obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 i art. 104 § 1 i
2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z
2024 r. poz. 334 i 1907, zwanej dalej „u.s.p.”)
po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 28 maja 2025 r., w Izbie Odpowiedzialności
Zawodowej,
wniosku Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] zawartym w
postanowieniu z dnia 14 maja 2025 r., sygn. akt [...] o przekazanie w trybie art. 36
k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., sprawy X. Y. - sędziego Sądu Rejonowego w G. w
stanie spoczynku innemu sądowi równorzędnemu do rozpoznania

postanowił:

na podstawie art. 36 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. sprawę
dyscyplinarną X. Y. - sędziego Sądu Rejonowego w G. w stanie
spoczynku przekazać do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy
Sądzie Apelacyjnym w [...]1.

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] postanowieniem z dnia
14 maja 2025 r. sygn. akt [...] wystąpił, na podstawie art. 36 k.p.k. w zw. z art. 128
u.s.p., o przekazanie sprawy dyscyplinarnej X. Y. - sędziego Sądu Rejonowego w
G. w stanie spoczynku do rozpoznania sądowi równorzędnemu – Sądowi
Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...]1.

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] wskazał, że pismem z dnia 4 kwietnia 2025 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w G. wniosła o zwrócenie się do Sądu Najwyższego w trybie art. 36 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...]1. W uzasadnieniu podano, że we wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej zawnioskowano o przesłuchanie 9 świadków, z czego wszyscy przebywają na terenie apelacji s. Względy ekonomiki procesowej i szybkości postępowania uzasadniają wniosek o rozważenie przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, tym bardziej, że tylko 3 osoby (w tym obwiniona) przebywają na terenie apelacji k. Świadkowie zawnioskowani do bezpośredniego przesłuchania przed Sądem to czynni zawodowo policjanci oraz pracownicy hotelu mieszkający na terenie apelacji s., a przyjazd do K. oznacza 2-dwudniową nieobecność w pracy, zaś obwiniona jest sędzią w stanie spoczynku, zatem jej dojazd do Sądu w S. nie będzie wiązał się z nieobecnością w pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 36 k.p.k. „Sąd wyższego rzędu nad sądem właściwym może przekazać sprawę innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli większość osób, które należy wezwać na rozprawę, zamieszkuje blisko tego sądu, a z dala od sądu właściwego”. Przepis ten na mocy odesłania zawartego w art. 128 u.s.p. ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przeciwko sędziemu sądu powszechnego, co powoduje, że Sądem właściwym do rozpoznania wniosku o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu jest Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że właściwość delegacyjna przewidziana w art. 36 k.p.k., jako odstępstwo od ogólnych zasad właściwości miejscowej, powinna być stosowana wtedy, gdy przemawiają za tym względy ekonomii procesowej i potrzeba efektywnego zmniejszenia społecznych kosztów wymiaru sprawiedliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia

20 września 1975 r., sygn. akt III KO 23/75, OSNKW 1975//12/165). Przy ocenie kwestii związanych z ekonomią procesową brane są pod uwagę zachodzące w rzeczywistości różnice w stopniu trudności dotarcia do tych sądów, także ze względu na istniejące połączenia komunikacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1981 r., sygn. akt IV KO 43/81, OSNKW 1981/9/51).

Jak wynika z treści wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w G. z dnia 4 kwietnia 2025 r., w sprawie dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w G. w stanie spoczynku – X. Y., ma zostać przesłuchanych dziewięć osób, którzy zamieszkują na obszarze właściwości Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...]1. Zatem przesłanka przekazania sprawy do rozpoznania temu Sądowi, wymieniona w treści art. 36 k.p.k., została zrealizowana. Użyte bowiem w treści art. 36 k.p.k. określenie „jeżeli większość osób, które należy wezwać na rozprawę, zamieszkuje blisko tego sądu, a z dala od sądu właściwego” ma nie tylko swój wymiar określony literalną wykładnią tego przepisu, ale także i wymiar celowościowy, wynikający z sensu całej tej regulacji. Jakkolwiek przy ocenie przesłanek zawartych w powołanym unormowaniu należy przede wszystkim mieć wzgląd na kwestie logistyczne związane z organizacją przyszłej rozprawy i zminimalizowanie dolegliwości związanych z udziałem w niej osób wezwanych w charakterze świadka, to nie można również tracić z pola widzenia szerszego celu, jaki ma powołana regulacja, a jaką jest sprawność i efektywność działania sądownictwa jako organizacji zapewniającej realizację prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Ubocznie należy odnieść się do argumentacji zawartej w uzasadnieniu postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w K., a mianowicie do przyjętego poglądu przez wymieniony Sąd, z powołaniem się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 22 października 2024 r. sygn. akt I ZSK 20/22, zgodnie z którym skoro u.s.p. nie reguluje składu Sądu na posiedzeniu, zastosowanie znajduje art. 30 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., a tym samym obsada orzecznicza sądu na posiedzeniu winna być złożona z jednego sędziego.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 110 § 1 pkt 1) lit. a) u.s.p., w sprawach dyscyplinarnych sędziów orzekają sądy dyscyplinarne przy sądach apelacyjnych w składzie trzech sędziów. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie przychylił się do poglądu wyrażonego w postanowieniu z 26 lutego 2025 r. II ZOW 22/24, w którym Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż wobec brzmienia art. 110 § 1 pkt 1) lit. a) u.s.p. rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, niezależnie od tego czy na rozprawie czy na posiedzeniu, następuje w składzie trzech sędziów. W realiach niniejszej sprawy należy natomiast zwrócić uwagę, iż nie jest rozpoznaniem sprawy dyscyplinarnej, w rozumieniu art. 110 § 1 pkt 1) lit. a) u.s.p., rozpoznanie wniosku w przedmiocie przekazanie sprawy dyscyplinarnej do innego sądu równorzędnego. Podejmując rozstrzygnięcie w tej kwestii sąd dyscyplinarny nie rozstrzyga bowiem o odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionego sędziego za zarzucany mu czyn. Sprawa w omawianym przedmiocie ma charakter jedynie incydentalny. Należy dostrzec, że ustawodawca w tego rodzaju sprawie, nie zawarł unormowania o charakterze szczególnym, które determinowałoby skład sądu. Odnosi się to do wszystkich kwestii incydentalnych rozpoznawanych z urzędu lub na wniosek w toku postępowań dyscyplinarnych, przykładowo w przedmiocie sprostowania oczywistej omyłki, przyznania wynagrodzenia biegłemu, zwrotu kosztów świadkowi, czy też przyznania wynagrodzenia tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez pełnomocnika. Ustawa w tych kwestiach nie reguluje składu Sądu, dlatego też odniesienie powinny mieć standardy karnoprocesowe, czyli stosowane odpowiednio (por. art. 128 u.s.p.) unormowanie z art. 30 § 1 k.p.k. (czyli skład jednoosobowy lub wyjątkowo, gdy tak zarządzi prezes, skład kolegialny). Natomiast jeśli wziąć pod uwagę przepis art. 110 § 1 pkt 1) lit. a) u.s.p., w którym właściwość do rozpoznania spraw dyscyplinarnych przez ustawodawcę jest uregulowana łącznie ze składem Sądu, chodzi o postępowanie dyscyplinarne *sensu stricto*, to w takich postępowaniach orzekają składy wskazane w powołanym wyżej przepisie u.s.p. zarówno na rozprawie jak i na posiedzeniu. Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy nie podziela w niniejszym składzie, uwarunkowania, które przyjął Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...], że o składzie sądu orzekającego w kwestii rozpoznania wniosku w przedmiocie zwrócenia się do Sądu Najwyższego o

przekazanie sprawy dyscyplinarnej do innego sądu równorzędnego, decyduje wyłącznie okoliczność rozpoznania go na posiedzeniu.

Z przedstawionych wyżej powodów, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.

[M. T.]

[r.g.]